

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor, anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foaie politică Apare în fiecare Duminecă.

Telefon Nr. 146.
Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oră
12 bani, a treia-oră 10 bani.

Varșovia.

Mândra cetate a împărăției polone de odinioară, și al treilea oraș mare din țara puternicului țar, se află de aci înainte în mâinile noastre. Reușita aceasta e mare fără greș. A trebuit un an întreg de încleștări de brațe, de bubuituri de tun, de spintecări și omor, până când vrăjmașul slăbit în oasele lui, a fost nevoit să-și tragă puvoiul oștirilor sale, dincolo de râul plin de sânge al Vistulei....

Prăpădul lor, al Rușilor, a pornit din plaiul de la Tarnov.

Deatunci zi de zi, și săptămână de săptămână fără contenire, oștirea noastră înfrățită cu Germanii, au împins îndărăt atâta putere de om de țî se ridică părul pe cap. Căci muscalii au avut milioane de ostași și nu glumă. Au venit ei ce-i drept astătoamnă ca bălaurul din poveste, cu o sută de capete, să ne înghită pe de-a întregul, și-au pârjolit satele și orașele țării noastre fără cruțare. Îi trimetea, așa, într'o neștire, împăratul lor. Și veneau de socoteai c'a dat potopul pe oameni. Spunea lumea, că erau atâția, de ai-doma țî se părea că răsar din pământ. Cuprins-au locurile noastre, bată-i focul să-i bată, și-au adus jale în casa gospodarilor. Păi, ziceau ei, când se dedeau, noi n'am fi pornit, dar vedeți dumneavoastră, așa ni s'a dat poruncă și noi trebuie să ne supunem. Și s'a fost întâmplat, că ficiorii noștri de prin Ardeal se întâlneau cu Rumânii din Basarabia, și când se luau la luptă, vedeau că sunt frați de-o mamă. Căci unul striga una și celalalt tot așa, cum face Românul. Le veneau lacrimile în ochi de-a binelea bietilor oameni, văzând pacostea asta că trebuie să se omoare Român pe Român, dar n'aveau ce face.... Și ziceau ai noștri: dați-vă mă, voi, oameni buni, că p'aci e mai cu

hasnă mâncarea. Ei răspundeau: ci veniți voi aicia, că și la noi e bine. Apoi tura-vura, numai ce ridicau Basarabeni noștri mâinile, căci erau gospodari de bună înțelegere. Așa s'a întâmplat... In Rusia mai trăește un neam oropsit, ca și Basarabeni, le zic de nume Poloni, așa le spun. S'au dat, bietii și ăia, căci ziceau, noi ne prăpădim sub jugul împăratului nostru, Noi nu mai putem trăi. Și se dedeau.

Așa a fost.

Mai rupându-i de aici, mai strângându-i de dincolo, i-am scos din Galiția, și i-am trecut pe pământul lor. Să vadă și ei ce-i războiul. Iar unde am pus odată piciorul a pus și Dumnezeu mila. Ți-e lehamite câtă putere de stârv a lăsat Rusul în urma lui. Ardeau sate, de se schimbăse noaptea în zi; era numai roșu unde-ți întorceai ochii, să privești. Rușii fugeau iar noi după ei. Tot așa și tot așa până-ce am ajuns în fața întăriturilor dela Varșovia. Și-apoi dă Doamne bine! Pe aceasta au lăsat-o Muscanii de urît, căci prea-i frigeau plumbii noștri, și grijea zilei de mâne.... Acum sunt departe dincolo de cetățile lor. Stau grămădiți puzderie de om, neștiind unde le stă capul. Ce-or fi plănuid însă nu poate ști nimeni, căci Rusu-i viclean ca o vulpe. De ce-or fi arzând și pustiind ei satele lor, căci creștini sunt și ei? Ce-or fi însămnând la răboj cu asta? o știe numai cel de sus...

Oștirea noastră stă acum biruitoare în Varșovia și fapta asta ne umple de bucurie!

Mobilizare

in România.

Lugano 7 August.

Aflăm din gazeta »Berliner Tageblatt«, următoarea veste: „ministrul

de războiu român, a chemat sub drapel clasele de arme, care n'au fost mobilizate până acum. Sunt cu totul zece contingente, adică cu trei mai mult ca la mobilizarea făcută pentru războiul balcanic.“

Generalul de inf. Hermann Kövess de Kövessháza, comandantul corpului 12 de armată, — cu reședința în Sibiu — a fost decorat de Maj. Sa cu marea cruce a ordinului Leopoldin cu decorația de războiu.

Din sedița dumei rusești.

Vorbirea ministrului rus Sasonov.

Având la îndemână pe scurt vorbirea aceasta, o reproducem în următoarele părțile mai însămnate după ziarul »Neue Freie Presse“

Amicii și aliații Rusiei.

Puține schimbări s'au produs în raporturile dintre popoare dela ultimul meu discurs. Ca și mai înainte, Rusia este strâns legată de vitezele ei aliate și lucrarea statelor feliurite este bine organizată, deoarece puterile fiecărui stat sunt folosite în cel mai bun mod spre a se ajunge la singurul scop comun (Bravo). Familia amică a aliaților s'a îmbogățit cu un nou oespe, adică cu Italia (vii și îndelugate aplauze) al cărei popor, tindea de multă vreme să libereze de jugul străin pe concetățenii ei. Numele de Triest și de Trentin au fost de îndelungată vreme cuvântul mare al urmașilor acelora, cari au luptat pentru Italia. Guvernul Salandra în cursul celor dintâi luni de războiu a pregătit cu grije intrarea lui în acțiune, iar când ceasul a venit el s'a aliat la Rusia, Franța și Anglia în numele împlinirii dorințelor poporului italian. Sunt foarte fericit că am ocaziunea de a saluta împreună cu dv. pe Italia aliată! (Bravo!)

Despre neutrali.

Dacă pilda Italiei ar fi fost urmată și de alte state, aceasta ar fi contribuit la sfârșirea repede a războiului, la încetarea vărsării de sânge, apropiind astfel ceasul în care popoarele luptătoare ar fi gata de a lua munca pașnică și rodnică. *Cu toate acestea timpul hotărîrii nu a trecut; se poate spera că vor trage folos de ea acei neutri, cari nu vor putea altfel să dea o deslegare dorințelor lor naționale.*

În vremea din urmă s'a vorbit mult despre starea sufletească a vecinilor noștri suedezi dela Nord. S'au tras gânduri nepotrivite din cuvintele spuse de bărbații lor de stat. Raporturile noastre prietenești cu Suedia, dorința noastră de a întreține cu ea cele mai bune raporturi de de bună vecinătate sunt prea cunoscute pentru

ca să am nevoie să le întăresc. În același timp ne dăm socoteala de greaua împiedicare făcută pentru comerțul suedez din pricina poziției ei de țară ce stă în mijlocul iuptătorilor; dar sunt mulțumit a arăta felul cu care guvernul suedez păstrează neutralitatea sa veghind la interesele lui naționale. *Negocierile anglo-suedeze* ce-s urmate acum la Stockholm, au arătat de ambele părți dorința neîndoioasă de a găsi un loc de înțelegere și urăm în mod sincer să se ajungă în curând la un rezultat fericit.

Felurile grozave de războiu întrebunțate de Germania, care nu se oprește nici în fața otrăvirii soldaților noștri, nici la nimicirea femeilor, copiilor și cetățenilor pașnici (Se strigă: Rușine!) n'au putut să nu facă a se naște în țările neutre simțăminte de amărăre. Tot așa locuitorii Statelor unite sunt pătrunse de simțiminte omenești și nu poate să nu facă împotrivire față de asemenea lucruri. Teribila scufundare a »Lusitaniei« a costat viața atâtor cetățeni americani. Acest atentat prin cruzimea lui este o pată pe numele Germaniei. Este greu a spune dacă măsuri mai energice vor atrage luarea aminte a Presidentului *Wilson* către guvernul german, dar este sigur că toți americanii sunt amărăți contra lucrurilor germane, cu toate nizuințele ce aceștia fac spre a câștiga bunăvoința Americii.

Batjocorirea Turciei.

Vitejia fără pildă a trupelor aliate cari se luptă la Galipoli, provoacă admirațiunea noastră. (Bravo, aplauze.) Suferind pierderi, forțând pie-deci aproape de neînvinș ridicare de natură chiar și folosite de germani, vitejii noștri aliați cu tărie nezdruincată se apropie de momentul dorit când o legătură apropiată se va stabili între noi și ei. Turcii provizind furtuna care se apropie, s'au năpustit cu o cruzime neînchipuită asupra popoarelor creștine cari se află încă sub puterea lor. Armenii sufer persecuțiuni neauzite cari n'au sfârșit încă duhul lor, deoarece voluntarii armeni se luptă cu curaj contra asupritorilor lor. (Bravo, aplauze.) Ca probă orașul Van unde au rezistat aproape o lună apăsării turcești până la liberarea orașului de către trupele noastre. Persecuțiuni teribile suferă populațiunea greacă din partea turcilor, asupra femeilor și copiilor, ceea ce nu poate să nu provoace compătimirea popoului grec și a guvernului lui. Acesta din urmă va avea să deslege întrebarea dacă este în stare să vie în ajutorul coreligionarilor săi din Asia mică, fără a se uni cu puterile cari se luptă pentru drept și dreptate.

România făcută atentă.

Nu mă îndoiesc, că și în celelalte țări încă neutre, guvernele se găsesc în deplin înțeles cu cerințele popoarelor lor, deși nu se hotărăsc pentru moment a urma calea pe care li-o arată interesele lor și trecutul lor întreg. Cu această ocaziune trebuie să arăt apăsarea pe care a suferit-o România din partea trimișilor austro-germani (!) Cu toate acestea cu toate sforțările lor, guvernul român face față ispitei și noi continuăm a păstra cu el amicitia a cărei întărire și dezvoltare face obiectul grijilor noastre a tuturor.

Sârbia și Muntenegru.

Socotesc de prisos să arăt împreunăvenirea Sârbiei la lupta noastră contra inamicilor noștri. După minunile de vitejie și de credință de care a făcut probă armata sârbă, cu forțe noi și sprijinidu-se pe ajutorul Franței și Angliei, ea e gata a se uni cu aliații. Sunt încredințat că poporul sârb în conștiință de datoria lui patriotică va trage euraș pentru *celelalte jertfe cerute de întâmplările mari de azi*, cari sunt deopotrivă pentru toți aliații. (Aplauze.)

Ocuparea orașului *Scutari* a fost pricinuită precum a declarat guvernul din Cetinje, prin trebuința de a opri prădările de către bandele albeneze, cari au îngreunat aducerea de mâncare regulată în Muntenegru.

Persia Iaponia și China.

De încheiere Sasanow a vorbit de turburările din lăuntru Persiei, cari sunt hrănite de o »propagandă secretă și publică« pentru a ațita pe oamenii din Persia în contra aliaților.

Sasonow aduce apoi laude *Japoniei și Chinei*, arătând aerul prielnic antantei, făcut și propagat de gazetele acestei țări.

Cu ce se mângăie Rușii?

Vittoarea ofensivă va fi irezistibilă?

Berlin 23 Iulie. — »Ruski Invalid«, într'un articol intitulat: »Un an de războiu și noile dispozițiuni ale forțelor noastre«, scrie mângăindu-și compatrioții după bătăile suferite în Polonia următoarele:

„Trebuie să ne folosim de nemăsurata întindere a teatrului nostru de războiu, să îndepărtăm cât mai mult de baza lor forțele dușmane și să le sleim în tot felul, — iată argumentul în numele căruia putem să jertfim părțile înaintate ale frontului nostru. Marea slă-

bire a adversarilor noștri, care a și început să se vadă, este un semn pe care trebuie să ne bizuim, și ea este aceea care va hotări, cu cele mai puține jertfe și în modul cel mai grabnic înfrângerea germanilor, completă și definitivă.(?)

Se poate constata că conducerea noastră este sănătoasă și fără prejudecăți, de oarece ea ține seama că nu trebuie să i se îngăduie dușmanului să aibe o mare învingere pe câmpul de luptă, pe când, în schimb, îi dăm să înghită o nouă bucata din vastul nostru teritoriu, îmbucătură care pe vremuri, a determinat zdrobirea completă a însuși geniului războiului.

Avem acum împotriva noastră aproape toată cavaleria germană, cea mai mare parte a armatei austriace și peste 70 de divizii germane; artileria adversarului nostru este puternică prin număr și calibru; rezervele sale în munițiuni îi dau putința să rupă pozițiunile noastre cele mai tari și să le transforme în ruine.

Tăria trupelor noastre face ca ele să reziste cu eroism, nu numai ținând piept focului neînduplecat al dușmanului, ci încă trecând la ofensivă și pricinuind dușmanului pierderi nenumărate și sleindu-l din ce în ce mai mult.

Este de asemenea trebuință pentru noi să scurfăm liniile noastre de comunicație și se restabilim frontul nostru cu prețul chiar al golirii Varșoviei și a liniei Vistulei, cu Ivangorod și Novo-Georgiewsk.

Lumea noastră rusă trebuie să se supue unui nou examen de pricepere strategică, să-i primească cerințele în liniște și să aștepte cu încredere momentul distrugerii complete a dușmanului.

Retragerea noastră ne promite pentru curând o nouă înaintare, de astădată grozavă după ce vom fi desfășurat și întărit trupele noastre, pe când trupele dușmanului sunt aproape sfârșite.

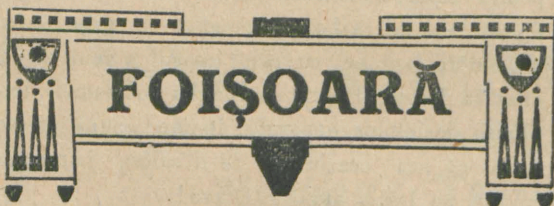
Inaugurind, deci, un nou an de războiu, avem planuri și speranțe mai sigure și păstrăm vechea și arzătoarea hotărâre de-a duce lupte până la capăt. **Sunteți prea grozavi d-lor Ruși!**

„Așa, așa, Ieronime, pe cel curat îl spală Dumnezeu de toate relele și scârbele, ce se aruncă asupra lui. Degetul tatălui ceresc îl vedem în toate ale noastre. Cu cât ne zmerește lumea cu atât mai sus ne înalță Domnul. Te rog însă de una, să vii la înmormântarea repausatului Lupu să cântăm iară împreună, ca mai de mult, că mult ți-am dus lipsa și să faci un vers jalnicei văduve.«

Mult s'a codit Ieronim, că nu poate, că una, că alta și în urmă tot a primit.

În bătătura cea largă și curată a repausatului se adunase întreg satul. Era o caldă zi de primăvară cu o boare dulce în care se legăna mirosul crudel ierbi. Nușca era frântă și trupește și sufletește. Și-a pierdut cinstea ei cea mare, mâna ei cea bună. Săptămânile de veghere la patul bolnavului, vorbele lui din urmă, despărțirea lui cea grea de lume nu le putea uita.

— Nușco i-a zis, când cu atâta greu și-a închis ochii, ai fost bună și curată ca porumbița cea de neaună. Toată averea mea îți rămâne ție, dacă rămâi văduvă toată viața, dacă nu te legi de văduvie jumătate rămâne rudelor mele și jumătate ție. Spune soția mea cea bună aici înaintea domnului notar, ce dorință ai că așa fac cum zici tu.

NUȘCA.

(Urmare și fine.)

—*

Nușca se frângea toată în sufletul ei. Numai inima ei ar fi putut convinge pe jude că iată Ieronim numai e pe lume decând cu mărișul ei, că departe a fost de el, gândul omorului. Dar inima ei era ascunsă adânc și glasurile din fundul mormintelor nu se mai aud.

Ieronim intrase în închisoare adânc mahnit de loviturile grele ale sorții, dar cu sufletul tare, gata să lupte și să învingă ori ce piedecă, ce i s'a pus în drumul vieții.

Era ca un apostol între ocași, gata să-i mângăie și și-i îmbărbătează pe acești nefericiți ai vieții. Pe fața lui senină umbrită numai de aripa unui dor neimplinit, nu se vedea fiorul crimei. Cum în închisoare liturghisia în fiecare

dimineață, Ieronim cântăreț bun de strană își ridică focul inimii prin cântece sfinte spre Dumnezeu în toată dimineața. Parcă însuși Dzeu l'a trimis aici în acest colț negru de lume, ca prin glasul său cel melodios se ridice o clipă spre cer, sufletele cele întinate ale criminaliștilor. Și să facă un mare cărturar și se deșteptă asupra multor lucruri prin cetirea gazetelor ce li se trimiteau. Învăță meșteșugul împletiturilor de nuele, apoi măsăritul, încât era spre multe lucruri bune aici. Pentru purtarea lui cea frumoasă, ca o pildă de om de omenie și ca un dascăl a celor din jurul său, după cinci ani de zile a fost pus slobod de împăratul. Grea i-a fost viața în ocnă și mult s'a bucurat de slobozire.

Era în săptămâna luminată a paștilor când se reîntoarse la ai săi. Clopotele satului sunau jalni: și vestiau plecarea cuiva dintre cei vii.

— Pe cine îngropați, întrebă pe un bun frate.

— Pe moș Lupu. S'a răcit la sămănat într'o zi ploioasă, a căzut la pat și dus a fost dintre cei vii. Se vezi ce se bocește Nușca de nu mai poate.

Preotul, aflând de sosirea lui Ieronim îl chemă la casa parohială și se bucură mult de scăparea lui din prinsoare prin pecetea preainaltă a împăratului.

Din Dumă.

Propunerea contelui Bobrinski. — Rușii se plâng că n'au munit.

Petrograd, 23 Iulie. — Duma a primit propunerea următoare pentru trecerea la ordinea zilei, după cele zise de contele Bobrinski, în numele grupurilor octombriștilor și naționaliștilor.

Salutând faptele glorioase ale bravelor noastre trupe de uscat și pe mare, afirmând că, după un an de războiu, evenimentele militare întâmpinate au întărit în întreaga populație a imperiului, hotărârea neclintită și unanimă de a urmări și de a duce la capăt lupta începută până la învingere, admitând că această învingere trebuie dobândită cu ajutorul întregii populații prin crearea mijloacelor noi de luptă, stăruind pentru consolidarea păcii interne prin uitarea vechilor lupte politice, cerind bunăvoința autorităților în favoarea intereselor tuturor cetățenilor credincioși ai Rusiei, fără deosebire de neam, de limbă sau de lege, conșiderând că numai unirea dintre țară și guvern, poate duce la o biruință sigură și repede exprimă încrederea sa în guvern, precum și credința ei neclintită că defectele constatate până acum în administrația aprovizionării armatei vor fi numai decât stărpite cu concursul camerelor legislative și că vinovații lipsurilor constatate, vor fi pedepsiți cu asprimea legii, oricare ar fi situația lor oficială; Duma imperiului trece la ordinea zilei.

D. Rodzianko, ales președinte prin 296 voturi, contra 24, a rostit o cuvântare în care a spus:

Războiul ne-a unit pe toți; războiul actual a făcut să dispară tot ce ne învrăjbea, înjghebând într'un bloc solid toți reprezentanții Rusiei, în scopul unic al biruinței.

Exprim această urare sinceră, că în urma războiului, să nu mai existe între partidele noastre decât raporturi amicale bazate pe această încredere reciprocă, care s'a stabilit acum. (Westnik.)

Depeși.

Din statele balcanice.

Fostul primministru grec Teotokis a spus — precum anunță „Universul“

— Dacă îmi rămâne mie toată averea gân-lești că voi mai trăi cu neamurile tale, cari și așa ști bine cât mi-a fost de vrăjmașe, mai bine fie pe jumătate să nu te blasteme nime, sufletul meu... cel bun și isbucni într'un plâns sfâșietor.

Așa se fie, și a închis ochii pe veci.

La finea prohodului Ieronim cânta duios cu vocea lui de inger din ceriu, de storcea lacrimile și bocetele tuturor:

Cât de grea e despărțirea,
O tu Nușcă draga mea,
Când îți lași aici iubirea,
O tu Nușcă draga mea,
Când mă duc pe drumul mare,
O tu Nușcă draga mea,
Sufletul meu fi mai tare
O tu Nușcă draga mea.
De ți-o fi greșit vre-odată
O tu Nușcă draga mea
Rogute de acum mă iartă,
O tu Nușcă draga mea.

Și făcu o pomeană deamnă de cinstea mortului. Ieronim sta cu ochi plecați, ca cel ce poartă o rană, ce nu se mai vindecă. Insași gazda îi puse blidul înainte, că așa e obiceiul.

— că parlamentul Greciei va fi cu siguranță trimis acasă.

— O telegramă din Petersburg anunță: Ziarul „Birserija Vjedomosti“ știe din cercuri diplomatice, că în timpul cel mai scurt Bulgaria va pasi pe față cu certințele ei către Sârbia.

— „Times“ anunță: După ziare grecești Grecia se va alătura țării întârziere Serbiei pentru cazul când Bulgaria ar ataca Serbia.

Atacul decisiv între Nyemen și Dvina.

Din Rotterdam se comunică:

Ziarul „Morningpost“ primește din Petersburg știrea, că Rușii așteaptă atacul hotărâtor între râurile Nyemen și Dvina, unde mijlocul rusesc a ocupat poziții noi.

Inchiderea certei germano-americană.

Se anunță din New-York, după o depeșă din Berlin către ziarul New-York World, că ctarta cu „Lusitania“ se socotește la Berlin ca încheiată. Părerea în cercurile oficiale germane este că președintele Wilson anume a votat să curme prin nota sa orice alte tratative. Un răspuns al Germaniei ar fi îngreuiat conflictul, mărinzind încordarea.

Dorințele României.

Ținutul Negotinului, România și Bulgaria.

În numărul său dela 14 Iulie, marele ziar „Deutsche Tageszeitung“ scrie următoarele:

„Kölnische Zeitung“ primește din Sofia știrea, că România ține tare la dorințele sale pentru luarea districtului Negotin, în colțul de nord al Serbiei și că această cerere este cu neputință pentru Bulgaria, căci atunci ambele maluri ale Dunării ar fi românești, și legătura între Ungaria și Bulgaria ar fi la dorință României.

Trupe japoneze în Europa. (?)

München. — „Münchener Neueste Nachrichten“ află din Copenhaga: Ziarele parisiene sunt informate, că Japonia a luat măsuri pentru trimiterea unui

corp de armată de o jumătate milion oameni în Europa.

Dela sfatul de ministrii români.

București — Un sfat de ministrii s'a ținut, după cum v'am anunțat. Vineri dimineața dela orele 11 până la 1 oră p. m. acasă la dl Ioan I. C. Brătianu, prim ministru și ministru de războiu.

Toți ministrii au luat parte. S'a cercetat situația din afară și s'a discutat chestiunea transporturilor și de bucate.

S'a hotărât ca pentru a veni în ajutorul agricultorilor și pentru a se ușura transporturile cerealelor să se încredințeze construirea de linii duble dealungul principalelor drumuri cari duc la hotare.

Consiliul a discutat și chestia exportului grâului, dar n'a luat încă nici o hotărâre în această privință.

Lucrarea diplomatică a împătritei înțelegeri.

România. — Ziarul „Corriere della Sera“ scrie că știe cum că purtarea guvernului român este bine privită de cabinetele împătritei înțelegeri. În ultimul timp lucrarea diplomatică a pătritei înțelegeri e mult mai deopotrivă.

Acțiunea diplomației italiene a lucrat cu mare folos în această direcție întrucât a știut să ordoneze toate sforțările, tinzând la scopul comun.

Concentrări pentru manevre române.

București. — Zilele acestea a apărut ordinul pentru concentrări. Concentrările ce s'au anunțat au ca unică țință să pregătească instrucția militară a ofițerilor și oamenilor aparținători diferitelor clase în concediu (complectasți) sau rezervați, cari nu și-au complectat perioada de instrucție în acest an. Ele n'au nici un caracter mai deosebit. De obicei, concentrările de toamnă urmate de manevre mari, se făceau într'un spațiu de timp mult mai scurt și un mare număr de oameni sunt chemați în acelaș timp.

Anul acesta pentru a întrerupe cât mai puțin oamenii posibil, dela munclle

Și numai într'o zi cu soare dogoritor auzi de pe coasta din fundul grădini glasul lui cel răsunător mănând vacile la aratul ogorului.

— Cea Florină, hi Bălană.

Nușca nu mai avea astâmpăr. De vre-o cinci zeci de ori dase de mâncare la rețuice și la pui. Nu-i despărțea decât o săritură, Nușca toată ziua își făcu de lucru prin curte să-l vază, să-l auză, cu atât cel puțin să-și mai stâmpere inima. Și Ieronim le vedea toate, dar se codia mereu.

— Lasă, pui de lele, se mai înveți și tu ce-i așteptarea, că eu m'am frânt destul după tine.

Pe la scăpătutul soarelui Ieronim trecu cu plugul pe la poarta lor și se făcu că n'o vede pe Nușca, ce ținea o maramă.

— Ți-a fi sete Ieronime, vino să-ți dau un strop de apă.

— Nu mi trebuie am învățat eu să rabd că am avut eu când.

Și numai cu mare greu, după ce mult a lăsat-o să se sbată și a văzto că chiar nu mai poate, s'a hotărât Ieronim să înceapă iar ce a fost odată, dragostea adevărată.

Elena din Ardeal.

— Uite Ieronime ce mai drag de văduvă de 23 de ani, îi șopti o nevastă mai îndrăzneată.

Zama știi ca a fost bună, fie pomană celui răposat, apoi alta nu vreau să mai știu răspunse și să duse.

Mare foc i-se aprinse de nou la inimă Nușcei, decând cu venirea lui Ieronim. Iată Dumnezeu i-a împlinit într'u toate voia ei. Știa ea bine ce face, când s'a cununat cu moș Lupu, s'a gândit ea la toate și iată toate așa sau împlinit, cum le-a croit ea, dar mare îi era nerăbdarea și spaima văzând, că Ieronim nu-i dă nici un semn de înțeles. Inzădar l'a chemat în atâtea rânduri, că numai în el s'ar fi putut încrede în atâtea treburi, ce-i rămase după repausatul, dar Ieronim nu se arătă. Se ducea în dreapta și stânga pe la surate doar va auzi un cuvânt, cât de neînșămnat se vază, că ce este, toate dejaba. Ieronim nu mai voia să-o mai cunoască cu toate bogățiile ei, căci partea ei după moș Lupu se ridica la 10.000 cor, și poate și mai mult. Nușca decând l'a văzut și auzit cântând pe Ieronim numai para focului.

— Vai, vai ce faci cu mine Ieronime, își zicea când se vedea însăruind singură și bine ști tu, că nu te chiem așa numai de flori de păr, te chiem să-ți spun vestea cea de bucurie, pentru care eu mult am jefit, dar Ieronim nu mai era nicăiri.

câmpului și pentru a nu îngrămădi prea multe trupe deodată în anumite puncte — concentrările se vor face în trei rânduri de 20 de zile, în chipul următor:

Prima dela 25 Iulie la 14 August inclusiv, a doua dela 16 August la 4 Septembrie inclusiv, a treia dela 6 Septembrie la 25 Septembrie inclusiv.

Oameni făcând parte din coloanele de muniții, și aparținători părților acestora nu vor fi chemați.

Transportul de bucate din România.

În ce privește transporturile de cereale d. Costinescu, ministru de finanțe, a pus pe d. Gheorghiu, directorul general al vămilor, să cerceteze toate punctele vamale pentru a stabili o regulă în transporturile cu căruța, așa ca autoritățile vamale românești și cele austro-ungare să stabilească, în comun înțeles modul cum să între și să iasă căruțele.

Să crede că prin Predeal se vor putea scoate, cu carele, 67—70 vagoane pe zi, iar prin toate celelalte puncte încă vre-o 300 de vagoane așa că, în total, pe șosele și căile ferate, dacă nu vor interveni noi intreruperi, vor putea acum ieși prin toate punctele de frontieră peste 700 vagoane pe zi.

Rușii despre golirea Varșoviei.

Petrograd, 24 Iulie. — Comunicat al marelui stat major: Din cauza condițiilor stării trupelor noastre de pretutindenea, trupele noastre dela vest de Varșovia, au primit ordinul de a se retrage pe dreapta Vistulei. Conform cu raportul primit, acest ordin a fost împlinit, iar trupele cari acopereau Varșovia, s'au retras în ziua de 5 (8), la 5 dimineața, fără atac din partea inamicului spre noul front ce le-a fost arătat, după ce au nimicit la spatele lor toate podurile peste Vistula. (Westnik).

O nouă încercare a pătritei înțelegeri.

Atena, 22 Iulie. — *Miniștrii puterilor Quadruplei Înțelegeri au făcut ieri seară, o întrebare cu toții pe lângă d. Gunarts, președintele consiliului și ministru de externe. Aflăm că acest demers avea de scop regularea afacerilor balcanice, ceace ar îngădui să se nădăjduiască în putința ajutorului statelor balcanice la întreprinderea puterilor Quadruplei Înțelegeri, (Agenția atheniană).*

Increderea aliaților în biruință.

Două telegrame.

Amsterdam, 24 Iulie. — Ziarul „Le Temps” publică următoarele două telegrame trimise în Franța, din Rusia, cu prilejul împlinirii unui an dela izbucnirea războiului:

Marele duce Nicolae, generalisimul armatelor rusești, a telegrafiat:

»Am încredere nestrămutată că marile lupte vor fi încoronate de Dumnezeu cu biruința desăvârșită a aliaților«.

Sassanow a telegrafiat:

»Aici toate sunt pregătite pentru învingerea de la sfârșit.

Comunicate străine.

Comunicat italian.

„Pester Lloyd” publică următorul comunicat italian:

Roma, 24 Iulie. — Comunicatul din 5 August st. n. — În văile Cadorei continuă cu putere lupta de dărâmare a bateriilor noastre contra lucrărilor de acoperire inamice. În Carnia dușmanul a încercat la 1 August st. n. o nouă întoarcere ofensivă în contra crestei Medatte curcitată de noi la 30 Iulie st. n. dar a fost respins cu pierderi grele.

La 2 August st. n. inamicul folosindu-se de ceață, a atacat prin surprindere pozițiile noastre de la Scarnits până la Monte Quiestata dar a fost de asemenea respins.

Au sosit noi amănunte despre succesul avut de trupele noastre: s'au strâns 200 de arme și multe muniții și s'au mai făcut alți 20 de prizonieri. În cele două zile următoarea artileria inamică așezată împrejur de Malborghetto a bombardat îndelung Forcella, întrebuintând și proiectile cu gaze înecăcioase. Bateriile noastre au izbutit totuși să o reducă la tăcere.

În Carso în noaptea de 2 August st. n. inamicul a repetat atacuri grele contra aripei noastre drepte în zona muntelui Sei Busi făcând întâi acțiuni demonstrative spre aripa opusă. Toate eforturile lui s'au sfârșit de rezistența noastră. Pe ziua de ieri a continuat ofensiva noastră cu progrese simțitoare spre centru.

La aripa dreaptă lupta pentru lărgirea ocupațiunii noastre pe zona muntelui Sei Busi continuă încă aspră și îndârjită.

Eri s'au luat 345 de prizonieri între cari 3 ofițeri. (Stefani).

Comunicat rusesc.

„Pester Lloyd”, publică următorul comunicat rusesc:

Petrograd, 24 Iulie. — În direcțiunea Bausk-Rigs, la 3 (8) s'au dat lupte pe râul Missaustow, la est de Ponevieve; germanii concentrându-și forțele continuă contra ofensiva. În această regiune luptele s'au desfășurat în ultimele zile cu succes când pe-o parte, când pe alta.

Pe Nardw la 3 (8) am respins atacurile crâncene ale inamicului în direcțiunea Kolno-Lomja, aproape de râul Skva și în unghiul Ostrolenka. Trupele noastre, dând lupte îndârjite, s'au retras pe noul front.

Pe Vistula, trupele noastre urmând ordinele primite s'au retras de pe linia Blonie-Nadarjin pe pozițiunea Varșoviei. Această mișcare s'a făcut fără împiedecare din partea inamicului.

Trupele germane cari au trecut Vistula zilele trecute lângă Matzievitze, au dat la 2 (8) cu mari forțe, un șir de atacuri zadarnice silindu-se în zadar a întinde regiunea ocupată.

În regiunea trecerii fluviului, lângă Ivangorod, trupele noastre conform planului operațiunilor hotărât își restrâng pe încetul frontul pe țărmul stâng al Vistulei.

Între Vistula și Bug luptele continuă. Pe dreapta apei Veprj, lângă lac, la nord-ostul satului Lentchna și pe drumul Kholm-Wladova, în regiunea Goralysaia, la 3 August st. n., inamicul a făcut cu forțe mari încercarea de a sparge frontul nostru. Aci lupta a atins o îndârjire aproape nemaivăzută. S'au distins divizia 4, de infanterie, susținută de regimentul 15 Kostroma, și de diviziile 18 și 70.

În cursul zilei o întreagă grindină de proiectile inamice a căzut în tranșeele noastre dar aceste unități s'au ținut tari adăpostindu-se în pânii în contra proiectilelor

inamice, respingând cu îndârjire împingerile marilor forțe inamice. În urmă, spre căderea nopții, luată în mod viguros ofensiva și doborârea groasele masse germane cari se retrag în dezordine.

Chestiunea trecerii munițiilor prin România.

„Ziua” publică următoarele:

Am atins într'un alt loc al ziarului nostru chestiunea trecerii munițiilor pentru România. Profităm de prilejul care ni s'a oferit pentru a arăta convingerile noastre în această privință. Noi credem că orice cerere, care s'ar face pe lângă guvernul nostru pentru a obține trecerea munițiilor pentru Turcia va trebui să rămână nerodnică, întrucât întreaga politică a guvernului nostru se întemeiază pe convingerea că Dardanelele vor cădea peste câteva săptămâni. Apoi cum se poate cere guvernului nostru ca să lucreze contra temelilor politice sale, prelungind ținerea Dardanelor, înlesnind Turșilor primirea de munițiuni? Nu stăm de vorbă dacă guvernul face bine sau rău, dacă prevederile sale sunt bune sau rele; noi suntem convinși de nedreptatea lor, însă convingerile noastre n'au nici o influență asupra guvernului. Viitorul va arăta cine a avut dreptate. Oprirea trecerii de munițiuni pentru Turcia, este un semn pentru politica guvernului nostru, căci hotărârea dela Haga nu cere neutrilor asemenea oprire, cum pare a crede de pildă „Universal”.

De aceea munițiuni pentru Turcia vor începe a se trece numai când guvernul nostru va fi hotărât de a schimba politica sa și momentul pare a nu fi sosit încă pentru aceasta. Noi așteptăm că aceste momente vor sosi; faptele sunt mai tari ca părerile schimbătoare chiar ale bărbaților de stat. Dar dacă am avea dreptul de a da un sfat diplomației germane i-am recomanda de a ocoli orice pas care ar putea să fie socotit în înțelesul că Germania se roagă pentru trecerea munițiilor destinate Turciei.

Vitejia regimentului 50.

Ziaristul Magyar Lajos trimite ziarului „Neues Pester Journal” din cartierul presei austro-ungare următoarea corespondință:

»La 2 August regimentele românești cari se află în armata lui Woirsch, comandate de generalul Kövess — au respins pe dușman până în lăuntrul forturilor Ivangorodului.

În aceste lupte s'a distins cu deosebire regimentul 50 de infanterie compus în cea mai mare parte de români, cari în bătălii trecute și-au dobândit dreptul să poarte chipul monarhului pe drapelul lor.

Frontul de sud al cetății Ivangorod a fost apărat de opt forturi puternice. Regimentul 50 și cu alte trupe a pornit asaltul contra acestor fortificații și cu mare voinicie a rupt toate piedecile ținând piept unui foc de artilerie ucigător.

Viteji români au tăiat gardurile de sârmă și în spărurile produse în frontul rusesc au pătruns, luând în urmă cu asalt și cea de din urmă linie de apărare rusească. Despre faptul plin de vitejie al acestor trupe este o mărturie prețioasă faptul că asaltul acesta ne-a costat numai 241 soldați, printre cari sunt foarte mulți ușor răniți.

Vitejia aceasta dovedită a românilor noștri a fost arătată cu laudă de generalii Woirsch și Kövess în două ordine de zi speciale.

Prizonierii ruși istorisesc că era un chip minunat cum românii noștri înaintau în focul omorător, întâi cu sânge rece și apoi cu un zel de neînfrânt au luat cu asalt piedecile rusești, cu aceeași disciplină ca și cum s'ar fi aflat pe câmpul de manevră«.

Sub titlul »Szetreagzke“ foia săcuiască »Csikvármegye“, care se tipărește în Gyergyószentmiklós și din care ni s'a trimis un număr, publică următoarele:

De pe malul Vistulei, din șanțurile întăriturilor Ivangorodului a izbucnit ieri strigătul victorios: Szetreaszke!

Acest »Szetreaszke«, acolo adânc în teritoriul Rusiei înseamnă mai mult decât alte dați. Acest »szetreaszke« sub zidurile Ivangorodului înseamnă, că Românimea din Ungaria își înfige cu cea mai nesăbuită ură baioneta în corpul uriașului rus.

De 12 luni honvezi unguri de limbă maternă română dau răspunsul lor țarismului rusesc, dar cel mai puternic răspuns s'a desfășurat din șanțurile dela Ivangorod...

Regimentul de infanterie Nr. 50, pe care în timp de pace îl numeau »nu-știu regiment«, a arătat acum în război ce știe. Acel »Szetreaszke«, care s'a ridicat de pe buzele soldaților unguri de limbă maternă română din regimentul ardelean, este una din cele mai frumoase clipe ale războiului. Acel în a cărui suflet s'a sălășluit cea mai mică umbră a îndoelii, acela care a lăsat să se apropie de urechia sa umbra gândului de grijă — privească acum la trupele ungare, cari trag un zid în jurul Ivangorodului.

Iar cei rămași acasă, familiile lor fie mândre pe »regimentul nu-știu« fiindcă regimentul

de infanterie 50 și-a încununat ieri la Ivangorod frunzele cu vitejie.

Telegramele războiului.

Căderea Varșoviei și a Ivangorodului.

Budapesta 5 August (Sâmbătă).

Intâmplările în nordul monarhiei.

Șirul lung al succeselor, pe cari aliații și le au luptat începând cu lupta din Maiu dela Dunajef, în Galția, apoi în Polonia sudică și nordică și în provinciile de la Marea ostică, au fost acum încoronate cu căderea Varșoviei și a Ivangorodului.

Trupele noastre au ocupat ieri Ivangorod ul iar trupele germane ale armatei principelui Bavariei Leopold și-au făcut intrarea în capitala Poloniei rusești.

Intre Vistula și Bug aliații pătrund înainte spre nord, dând ici colo lupte de urmărire.

Cavaleria austro-ungară a ajuns la Uscilug, iar cea germană la Vladimir-Wolinsky. De altcum situația e neschimbată.

La granițele italiene. Pe frontul tirolez s'au dat lupte mai mari numai în ținutul dela șeaua muntelui Kreuzberg. Un atac început ieri dimineață de mai multe batalioane ale regimentului italian de infanterie 92 în contra localității Nesalpe (spre nord dela șeaua muntelui Kreuzberg) a dat greș cu mari pierderi pentru Italiani.

Dușmanul s'a retras ieri după amezii mai mult fugind în întăriturile spre sud dela râul de graniță.

Pentru scăparea acestor întărituri italiene, ieri după amezii un batalion dușman a încercat un atac prin înșelăciune în contra poziției noastre (spre nord dela șea). După o luptă scurtă însă l'am respins și pe acesta. Dușmanul a avut la vre-o sută de morți. Comandantul și mai mulți ofițeri ai batalionului au căzut. Pierderea noastră în aceste lupte e mică.

În ținutul Görz Italianii au îndreptat din nou, ieri după amezii începând un puternic foc de artilerie contra poziției noastre de pe platoul dela Doberdo. Când infanteria dușmană a voit să între în atac de către Sagrado și spre

Vin Cazacii.

Una din armele cele mai grozave din războiul acesta este mitraliera (pușca-mașină). Ea are putința să măture câmpuri întregi de oameni cu năpraznicele-i gloanțe, secerând mii

de vieți. Chipul de față arată o grupă de mitraliere deale noastre cu mânăitorii lor cum așteaptă o hoardă de Cazaci, pentru ca să-i improaște cu foc.

sud dela *Sdraussino*, a fost cu totul nimicită de artileria noastră. Pe celelalte fronturi nu s-a petrecut nimic mai însemnat. *Höfer*.

Budapesta 6 August (Duminecă). — Spre nord-vest dela *Ivangorod* aliații noștri au înaintat mai departe.

Intre *Vistula* și *Bug* luptele de urmărire continuă.

În *Galiția-ostică* situația e neschimbată.

La granițele italiene. Incercările de atac ale Italianilor, cari încercări și eșuri singuratic se repetă zi de zi, se termină întotdeauna cu nesucces pentru ei.

Unde infanteria italiană începe atacul, sau îi respinge focul artileriei noastre, sau, dacă pot să se țină, atunci îi respinge viteza noastră infanterie, pricinindu-le mari pierderi. Nici chiar pregătirile cele mai temeinice și mai puternice ale artileriei dușmane nu pot schimba nimic în acest mers al întâmplărilor.

Tot în modul acesta au dat greș mai multe atacuri ale dușmanului, date eri și în noaptea de 5 August și adevărat, unul dat la *Sagrado* și altul contra înălțimii dela *Podgora*, unde câmpul de luptă este acoperit de cadavrele Italianilor.

Tot atât de nesuccese au rămas și eșirile dușmane de pe unghiul *Flava* și din ținutul *Krn*.

La Montefalcone am nimicit un balon legat italian, care avea să observe mișcările artileriei.

În Alpii dela *Krn*, în ținutul *Monte Gariba*, trupele noastre au ocupat mai multu poziții bune pe înălțimi de pe teritoriul italian.

Pe frontul din *Tirol* am respins atacul unui batalion dușman îndreptat contra *Col-dibanci*.

O patrule de-a noastră a atacat în o vale italiană a teritoriului munților *Ortler* o jumătate companie dușmana, aducându-i pierderi însemnate. *Höfer*

Intâmplările pe mare

Un submarin al nostru a torpedat și a scufundat eri dimineață un submarin italian tip *Nautilos* lângă *Pelagoza*.

Balonul italian »Citta di Iesi« a fost coborât de focul șrapnelor noastre înainte de ce ar fi putut pricinui vre-o pagubă, în noaptea de 5 spre 6 August tocmai când încerca să zboare pe de-asupra portului *Pola*. Trei ofițeri de marină, un mecanic și doi soldați, cari se aflau în balon, au fost făcuți prizonieri. Balonul l-am adus în *Pola*.

Comandamentul flotei.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin 5 August. — Pe câmpul de operații dela vest: În *Vosgi* la *Lingenkopf* și spre sud de acolo, luptele s'au început din nou. Altcum pe acest front nu s'au petrecut alte lucruri mai de însemnătate.

La ost și sudost: În *Curlanda* și *Samogitia* cavaleria noastră a fugărit pe Ruși la *Genaizi* la *Irshx* și *Onikeschty*. În luptele acestea, precum și în cele date spre ost dela *Ponieviaz* am făcut eri și alaltăeri 2226 prizonieri între cari și 2 ofițeri.

Armatele generalilor *Scholtz* și *Gallwitz* luptând cu îndârjire au înaintat mai departe. Contra-atacurile viteze și desperate ale Rușilor contra liniei *Lomza-Ostrow-Wiskov* au rămas fără nici un rezultat de ambele părți ale drumului. Aici am făcut prizonieri 22 ofițeri și 4840 soldați și am capturat 17 mitralieze.

Armata principelui *Leopold* de *Bavaria* a pătruns și a cuprins eri și astănoapte linia din lăuntru și din afară de întărituri a *Varșoviei*, unde cele din urmă trupe ruse au mai desfășurat încă o rezistență îndârjită. Trupele germane au luat azi în stăpânire orașul.

La Ivangorod și spre nord de aici situația e neschimbată.

Intre *Vistula-superioară* și *Bug* continuăm urmărirea.

Spre ost dela *Bug* artileria germană a intrat în *Wladimir-Wolinskij*.

Berlin 6 August. — Pe câmpul de operații dela vest: la *Lingenkopf* și spre sud lupta continuă.

Tunurile noastre de apărare au silit patru avioane dușmane să aterizeze. Unul din ele s'a aprins, iar unul a fost nimic.

Pe țarm a căzut în mâinile noastre un hy-

droplan francez împreună cu pasageri care se aflau pe el.

La ost și sud-ost: În *Curlanda*, în ținutul *Ropel* (60 klm. dela *Ponieviaz*), apoi la *Kowarek* și *Kurkie* (spre no.d-ost dela *Wilkomierz*) decurg lupte cu reușită nouă.

Pe frontul dela *Narew* spre sud dela *Lomza*, trupele germane au înaintat mai departe, cu toată rezistența îndârjită a Rușilor.

Intre gura *Bug* ului și *Nasielsk*, trupele noastre de impresurare dela *Novogeorgiew* au spart poziția dușmană la sud de *Blendostwo* și au înaintat spre *Narewul de jos*.

Baloanele au bombardat gara dela *Bieloslok* După cum am amintit și în raportul nostru de eri, Rușii, după ce au fost respinși atât din linia de forturi din afară cât și din cea din lăuntru a *Varșoviei*, fără ca orașul să fi suferit au evacuat orașul și s'au retras în *Praga*, pe țărmul drept al *Vistulei*.

De aici improască lăuntru *Varșoviei* cu foc de artilerie și da infanterie de eri dimineață începând. Cu deosebire se pare că pun mare însemnătate pe nimicirea castelului regal al vechi *Polonii*.

Trupele noastre fără îndoială nu pot suferi nimic în urma acestui foc, într'un oraș de mărimea *Varșoviei*; se desmintă însă în modul acesta vorba Rușilor, că adevărat *Varșoviei* s'a făcut din punct de vedere a crucerii capitalei.

Trupele noastre de dincolo de *Vistula* au ocupat câteva poziții dușmane. Contra-atacurile ruse au rămas fără succes.

Spre nord-ost dela *Novo-Alexandria* trupele austro-ungare au scos din pozițiile lor pe dușman, iar la *Sawin* (spre nord dela *Cholm*) l-au scos din poziții trupele germane.

Războiul cu Turcii.

Constantinopol 5 August. — Trupele noastre au atacat cu îndârjire trupele din urmă dușmane, care în pozițiile lor din ținutul *Hamur* spre ost dela *Kilidschgoedigi* au încercat să acopere retragerea armatei principale. Pe dușman l'am alungat spre nord și am făcut 150 prizonieri. Rușii au avut mai mult de 500 morți și 1000 răniți. Trupele noastre, cari urmăresc pe Ruși au ocupat ținutul *Karakilissa* spre nord dela *Hamur*.

Pe frontul dela *Dardanele* s'au dat pe unghiul *Ariburnu* lupte neînsemnate de tranșee. Artileria noastră a nimic și o poziție dușmană.

Constantinopol, 6 August. — Înaintarea aripei noastre drepte continuă. Trupele noastre au ocupat întreagă valea *Murad*.

Pe frontul de la *Dardanele*: În noaptea de 3 spre 4 August dușmanul a adus la esplonie o mină înaintea șanțurilor aripei noastre din stânga și apoi a început atacul, dar l-am respins pricinindu-i pierderi. Înaintea șanțurilor dușmanul a lăsat mulți morți.

Tot în această noapte artileria noastră din aripa dreaptă a bombardat un torpilor dușman, care s'a retras după ce a fost nimerit de mai multe ori. Pe corabie s'a iscat foc.

Lângă *Sedil-Bahr* din timp în timp se dau lupte de artilerie și de infanterie.

Trupele noastre au ocupat în atacul de înaintare la aripa stângă, în direcția tranșeelor dușmane, un teritoriu de 200 metri.

Aviatori dușmani au aruncat bombe asupra spitalului dela *Lagadere*, lângă *Sedil-Bahr*, cu toate că se putea vedea bine drapelul semilunei roșii. În urma bombardării patru răniți, cari erau sub îngrijire au murit, iar alte 14 persoane au fost rănite.

Pe celelalte fronturi nu s'a petrecut nici un eveniment însemnat.

Mucenicia celor tăcute...

Cetesc în ziare dureroasă poveste a nevestei funcționarului *Hossu* din *Oradea-mare*, care a căzut moartă când i-a sosit vesteă că bărbatul ei și-a dat sufletul într'un spital al armatei împărătești, și mă gândesc la o mare nedreptate ce o facem noi în darea prietenilor noastre. Gândurile în orice clipă, ne alunecau spre *Galiția*, pe ale cărei câmpii vedem sângerând 600 de mii de *Români*. N'a fost conferință în vremea din urmă, n'a fost întrunire publică, n'a

fost articol de ziar în care să nu se fi pomenit când cu mândrie, când cu durere și amărăciune, faptele și soarta regimentelor românești.

Ne-am gândit însă numai la eei din linia de războiu. Și în infrigurarea noastră pentru schimbările de pe fronturi, am uitat cu totul că mai sunt ființecari duc un războiu și mai greu și mai zdrobitor. Am uitat cu totul de mamele, de soțiile celor duși. Pute-vor oare, chiar și biruințele cele mai strălucite, să răspătătească vre-odată lacrimile și chinurile acestor ființe?

Eu le-am văzut când a început mobilizarea austro-ungară și le-am văzut apoi în cursul războiului. Adevărata suferință adusă pe capul omenirii de urgia aceasta, ele o purtau, și nu bărbații cari își puteau înăbuși durerea sau și-o schimbau în sălbătăcie războinică. Plânset femeesc umplea întreaga țară *Ardealului*, toate gările și toate drumurile; acelaș plânset întovărășit de așteptare desnădăjduită, apasă și acum sufletele. Adevăratul chin nu-i doar despărțirea, ci așteptarea care urmează.

Ei bine, toată toamna, toată iarna și primăvara asta, gările orașelelor din *Ardeal*, unde erau spitale, au fost martore celor mai sfâșietoare torturi omenesti. Nevestele, mamele celor duși steteau cu săptămânile prin sălile de așteptare și coridoare. Așteptau transporturile de răniți, cu credința că poate vre-unul dintre ei le va aduce vești despre ai lor. Am văzut în *Septembrie* neveste cu câte trei, patru copii, cari veniau la *Arad* cum dedea *Dumnezeu*, cu perechea de desagi și cu cerga în spate, se așezau pe lespezile reci ale coridoarelor dela gară și steteau acolo săptămâni întregi cu copilașii, așteptând o veste.

Seara biata mamă își culca odrasla pe desaga goală, cu capul pe desaga ruptă, le acoperea cu cergă și rămânea cu ochii în lacrimi și cu urechile ațintite la vre-un șuerat de tren. Când se isprăvea merindea se ducea acasă, ca peste câteva zile iarăș să se întoarcă la gară și să-și topiască ochii de lacrimi și sufletul de obidă.

O icoană, pe care n'am s'o uit.

Era la *Arad*. Soseau răniții dela *Mitrovița*. Erau mai toți cu răni ușoare. Abia vre-o câțiva erau răniți mai greu de trebuiau duși cu targa. În jurul gărei o mare de capete, țărânci, orășence, bătrâni, un amestec dureros și îngrijorat prin care numai penele de cocoș ale jandarmilor se plimbau țanțoșe. Când sanitarii transportară pe cei câțiva grav răniți, deodată prin vuetul calm al mulțimei se auzi un țipăt:

— „George al mamei! George!”

Un soldat de pe targă făcu semn sanitarilor să se oprească și să-l lase jos. Din mulțime se smulse cu toată împotrivirea jandarmului o femeie, trăgând o fetiță după dânsa. Ca o nebună tăbări asupra rânitului și păr'că voia să-l înăbușe în sărutări: era nevasta soldatului, dacă-mi aduc bine aminte, din comuna *Pecica*. Toți o priveam înduioșați.

— „Maică dragă, te-ai întors?”

Și-l privea lung și iar îl săruta. Copilața zâmbea și se lipise strâns de obrazul tatălui său.

După ce se mai liniști biata femeie îl întreabă de-i greu rănit. El îi răspunde blând, că nu mai și-a frânt piciorul și i-l'a pus în ipsos, că o să poată rămâne acum mult acasă. Femeia începu să zâmbească și ochii i-se înviorară.

Deodată însă puse mâna și ridică de pe picioare pătura cu care era acoperit rănitul: amândouă picioarele erau tăiate din sus de genunchi. Femeia scoase un țipăt și căzu mototol la pământ. Copila sari repede lângă dânsa strigând cu plâns: „Mamă! mamă!” Rănitul se uită înfiorat la trupul de jos, voi să întindă mâna spre copilă, dar mâna nu-l mai slujea, își ridică prost capul cu niște ochi ca de sticlă, apoi căzu greoi pe targă.

Doctorul anunță moartea amândurora. Lumea mai de aproape se descoperi. Iar copila rămase fără nimeni, se uită la noi și plângea desnădăduită.

Pe soldat l'au înmormântat a doua zi în ținutul militar, pe nevastă după cât am auzit au dus-o neamurile s'o înmormânteze acasă. Nici după moarte n'au avut norocul să fie împreună!

Și ce multe vor fi aceste dureri, pe cari nimeni nu le pomenește, nimeni nu le înseamnă, și puțini vor să le priceapă!

Sunt marile dureri mute ale mamelor și soțiilor, a nevastei funcționarului Hossu și a țărâncei dela Pecica, sunt durerile femeii, care de rana glonțului vrăjmaș mai tare sângerează ea, decât cel ce l'a primit

Și e bine să ne aducem aminte de asta...

(A.-ul)

V. Stoica

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 12 August n.

Fotografiile celor căzuți în luptă. Primim spre publicare următorul avis: Cunoscuta foaie săptămânală ilustrată din Budapesta cu numele: „Tolnai Világ lapja” (VII, Dohány-utca 12) face cunoscut pe calea autorităților locale, că reproduce gratuit fotografiile celor căzuți pe câmpul de război. Pe lângă fotografiile trebuie alăturat și scris clar numele și locuința celui căzut în război. Magistratul orașenesc.

Regimentul de infanterie Nr. 50. În luptele mari dela Ivangorod s'a distins în deosebi, cum am anunțat, regimentul nostru dela Alba-Iulia, cu numele Marele duce Frideric de Baden. Se recrutează aproape întreg din români, mai cu seamă din părțile munților apuseni. Regimentul este din 1762. Până 1851 a purtat numele de al 17-le regiment. După desființarea graniței ardelenice s'a trasformat în regiment de linie cu numărul 50. Șeful său dela 1908 încoace este marele duce Friderich de Baden. Flamura regimentului poartă, cum se știe, medalia de aur, care n'o are nici un regiment al armatei austro-ungare, iar în carsul războiului acestuia a primit dela împăratul germaniei un steag cu „Crucea de fier” pentru vitejia dovedită.

Lublin și Holm. Două orașe cucerite de trupele austro-ungare și germane, sunt din cele mai însemnate ale Rusiei apusene. **Lublinul** este după Varșovia, orașul cel mai frumos al Poloniei, bogat în biserici ortodoxe, romano-catolice și evanghelice. O catedrală din veacul al 13-lea se înalță ca un mândru monument istoric. Mănăstiri bătrâne, palate vechi ale familiilor nobile renumite sunt mărturiile unui trecut plin de fapte mari. În suburbii locuiesc astăzi numai evrei. Pe vremea Iagelonilor Lublinul avea 40.000 locuitori. Tatarii l'au pustit în veacul al 13-lea, 14-lea și al 15-lea. Rușii l'au cucerit în 1831. — **Holmul**, cuprins de armata lui Mackensen, e situat în ținut foarte roditor și poartă mare negoț de grâne și vite. Orașul e împodobit de un mare castel și cu mai multe biserici ortodoxe și romano-catolice.

Dragostea între o bavareză și un prizonier rus. Din München se anunță: Tribunalul din Nürnberg a osândit la șase luni temniță pe o bavareză, care corespundea cu un prizonier rus. În decursul desbaterilor a ieșit la iveală din scrisori, că prizonierul rus avea de gând, s'o ia în căsătorie, după război, pe bavareză.

Nu-i munițiune. Gazete ce stau aproape de guvernul rusesc se plâng iarăși de lipsa munițiilor, din vina Angliei. Ziarul *Rieci* zice, că nu numai muniția lipsește din Rusia, ci și voința de a învinge. *Ruscoe Slovo* declară, că nu se mai poate nega primejdia ce amenință *Petrogradul* după căderea Varșoviei.

Câtă armată luptă împotriva Rușilor. **Rotterdam.** „Rieci” din Petrograd scrie: Pe linia de bătaie dela Marea Baltică până la granița României se luptă 70 divizii de infanterie și 11 divizii de cavalerie. Intre Vistula și Bug îi strămoșesc pe Ruși cel puțin 750.000 soldați austro-ungari. Germanii mai asediază afară de acest a și 3 cetăți așa că nu avem să ne temem, că armatele puterilor centrale vor ocupa în curând întreg teritoriul asediat. Nici acea nu e probabil că din cele 3 cetăți ar cădea în curând vre-una.

Decreșterea populației. Deja și datele statistice resimt urmările războiului. Cu luna Mai începând — a 10 lună dela mobilizare — scade enorm numărul nașterilor față de lunile de mai înainte. Așa vedem, că în luna Mai s'au născut în toată Ungaria 39.606 copii față de 44.705 cazuri de moarte civile (nesocotind pe cele de pe câmpul de luptă) așa că în loc de obișnuita creștere firească a populației, se înregistrează o decreștere de 5099, adică cu atât mai puține cazuri de nașteri au fost față de morții civili. S'au înmulțit și cazurile de nașteri moarte. Chiar în părțile noastre banatice, între Tisa, Murăș și Dunăre este mare coeficientul feților morți. Cazuri de moarte au fost mai multe în stânga Dunărei, Mai mic au fost numărul morților în comitatul Hunedoarei. Căsătorii au fost în întreaga Ungarie în luna Maiu 62 0. Mai puține ca în alți ani în această lună a dragostei.

Socialist condamnat în Germania. Din Berlin se anunță: Ziarul socialist „Vorwaerts” anunță că socialistul-democrat Heinrich Hüneke din Brema a fost condamnat la 9 luni închisoare pentru ațâțări la ura de clasă, îndemnuri date soldaților ca să nu se supună ordinilor militare și nici unei legi. El răspândise o broșură sub titlul: „Inamicul cel mai principal e în propria noastră țară.”

Varșovia. Capitala Poloniei rusești, pe care acum au luat-o armatele noastre, are 700 mii locuitori. Ca centru politic și industrial este cel mai important oraș al Rusiei apusene. Comunicația se face cu ajutorul număroaselor șosele și căi ferate în toate direcțiile, la care se adaugă și fluviul navigabil Vistula. Ca fortăreață Varșovia este foarte întinsă, dar forturile sale nu sunt dintre cele mai moderne. Se crede, că ar avea totuși 1400 de tunuri și o garnizoană

de cel puțin de 50.000 de oameni. Vistula în urma lățimii sale, este un bun scut natural. Ocuparea Varșoviei este de o însemnătate deosebită atât pentru situația sa geografică, cât și pentru liniile ferate, cari o leagă direct cu celelalte fortărețe.

Lupta de iarnă. Administrația armatei germane a comunicat ziarelor, că pentru o eventuală campanie de iarnă s'a îngrijit de pe acum să aibe în abundență ehaine călduroase pe seama soldaților, anume: căciuli de iarnă, mănuși și pumnusei.

Concurs de primire

în internatul pedagogic gr.-cat. român din Blaj.

I. Fiind elevii Institutului pedagogic obligați să locuiască în Internat, toți aceia cari doresc a se înscrie la institutul nostru își vor înainta cererile de primire la *Direcțiunea Internatului pedagogic gr.-cat. român din Balázsfalva—Blaj până în 20 August st. n. inclusive.* Cei ce au mai fost și anul trecut alumnii ai internatului vor înzestra cererile lor cu testimoniul ultim, iar aceia cari acum se înscriu pentru întâi dată cu: *extras de botez și testimoniu de pe anul școlar trecut.* Pe lângă aceasta fiecare va alătura la cerere o declarație a părintelui ori a tutorului iscălită de doi martori, în care acesta declară că cunoaște condițiunile de primire și se obligă a solvi taxa anuală regulat. Iar ca rezoluțiunile să se poată expeda francate, petenții sunt rugați să alăture marcele postale de lipsă. Rugărilor, cari nu vor implini aceste condițiuni, nu vor fi luate în socotință.

2. Taxa de întreținere e 300 cor., pentru care sumă vor primi cvartir, vîpt luminat, încălzit, spălat, în caz de lipsă medic și medicină. Fiecare elev e dator să plătească îndată la intrarea în Internat 20 cor. taxă de înscriere. Elevii cu progres cel puțin suficient și purtare morală bună vor fi împărțșiți cu beneficiu de pâne (șipăi), iar cei neîmpărțșiți vor plăti pentru pâne 7 coroane la lună anticipative. Taxa de întreținere se va plăti în trei rate anticipative și anume în 1 Septembrie, 1 Decembrie și 1 Aprilie, altfel vor fi dimiși din Internat

3. Elevii vor aduce cu sine a) o carte de rugăciune și anume: Mângăierea creștinului de Ioan Genț, b) 4 părechi de schimburi de pânză sau geolgiu, bune, c) cel puțin 6 batiste, d) 2 părechi de încălțăminte și cel puțin patru părechi de ciorapi sau de obiele, e) saltea (sac de paie) și 2 lepedee (cearceafuri) de pus pe saltea, f) 2 perini și 4 fețe de perini, g) 1 șol sau plapomă și 2 lepedee pe plapomă, h) un lepedeu pentru acoperirea patului, cusut ori țesut cu motive naționale, i) 1 perie de vestminte și 3 perii de încălțăminte, l) 1 perie de dinți, m) cel puțin 3 ștergare și 2 piepteni, unul des și altul rar.

4. Elevii în schimbul taxei minimele de 300 cor. vor avea proviziunea întreagă și anume: a) locuință în sale mari și luminoase, sănătoase b) vîpt întreg, adică dejun, prânz și cină, c) spălatul și cărpitul rufelor, luminat în timpul recerut, e) în caz de boală medic, medicamente și îngrijirea de lipsă.

6. Cei ce din lipsă de loc nu vor fi primiți în Internat vor putea lua vîptul la Internat pentru suma minimală de 26 cor. la lună, plus 7 cor. pentru pâne.

7. Alumnii se vor prezenta la începutul anului școlar cu rezoluțiunile însoțiți de părinții sau îngrijitorii lor, vor plăti taxele preșrise și vor da în seamă obiectele.

Blaj, la 4 August 1915.

Direcțiunea institutului pedagogic.

Redactor responsabil: Dr. Ioan Broșu.
Pentru editură responsabil: Ioan Hereș.
Tiparul: „Tipografia Poporului”

Anunț!

Unul sau doi învățăcei de prăvălie află aplicare momentan, condițiuni favorabile să recere să poseadă și limba maghiară sau germană.

Firma: Const. Ch. Bolog

Câmpeni—Topánfalva com. Turda Arieș.

Atelierul pentru dentistică alui

E. Dieker

s'a deschis din nou.

Fleischergasse 30

O iapă.

de 5 ani, de culoare galbină, urechea stângă spintecată s'a perdut pe hotarul comunei Boița (com. Sibiu).

Cine o va afla binevoiască a aviza proprietarul Dan Bara din Boița p. u. Nagytalmács dela care va primi o remunerațiune potrivită.

